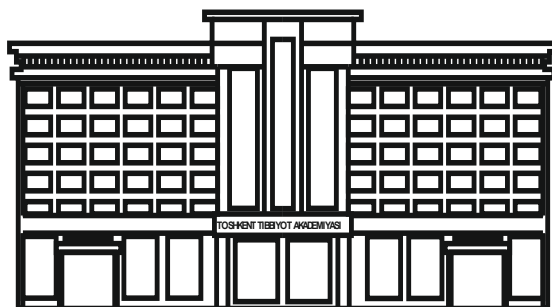

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ВАЗИРЛИГИ
ТОШКЕНТ ТИББИЁТ АКАДЕМИЯСИ

2025

2011 йилдан чиқа бошлаган

TOSHKENT TIBBIYOT AKADEMIYASI AXBOROTNOMASI

ВЕСТНИК

ТАШКЕНТСКОЙ МЕДИЦИНСКОЙ АКАДЕМИИ

Тошкент

Выпуск набран и сверстан на компьютерном издательском комплексе

редакционно-издательского отдела Ташкентской медицинской академии

Начальник отдела: М. Н. Аслонов

Редактор русского текста: О.А. Козлова

Редактор узбекского текста: М.Г. Файзиева

Редактор английского текста: А.Х. Жураев

Компьютерная корректура: З.Т. Алюшева

Учредитель: Ташкентская медицинская академия

Издание зарегистрировано в Ташкентском Городском управлении печати и информации

Регистрационное свидетельство 02-00128

Журнал внесен в список, утвержденный приказом № 201/3 от 30 декабря 2013года

реестром ВАК в раздел медицинских наук

Рукописи, оформленные в соответствии с прилагаемыми правилами, просим направлять по адресу: 100109, Ташкент, ул. Фароби, 2, Главный учебный корпус ТМА,

4-й этаж, комната 444.

Контактный телефон: 214 90 64

*e-mail: rio-tma@mail.ru
rio@tma.uz*

Формат 60x84 1/8. Усл. печ. л. 9,75.

Гарнитура «Cambria».

Тираж 150.

Цена договорная.

Отпечатано на ризографе редакционно-издательского отдела ТМА.

100109, Ташкент, ул. Фароби, 2.

Вестник ТМА 2025

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Главный редактор

проф. А.К. Шадманов

Заместитель главного редактора

проф. О.Р.Тешаев

Ответственный секретарь

проф. Ф.Х.Иноятова

ЧЛЕНЫ РЕДАКЦИОННОЙ КОЛЛЕГИИ

акад. Аляви А.Л.

проф. Билалов Э.Н.

проф. Гадаев А.Г.

проф. Жае Вук Чои (Корея)

акад. Каримов Ш.И.

проф. Силина Т. (Украина)

акад. Курбанов Р.Д.

проф. Зуева Л. (Россия)

проф. Метин Онерчи (Турция)

проф. Ми Юн (Корея)

акад. Назыров Ф.Г.

проф. Нажмутдинова Д.К.

доц. Рахматуллин А.Р. (Россия)

проф. Саломова Ф.И.

проф. Трескач С. (Германия)

проф. Шайхова Г.И.

ЧЛЕНЫ РЕДАКЦИОННОГО СОВЕТА

Дмн. Абдуллаева Р.М.

проф. Акилов Ф.О. (Ташкент)

проф. Аллаева М.Д. (Ташкент)

проф. Хамдамов Б.З. (Бухара)

проф. Ирискулов Б.У. (Ташкент)

проф. Каримов М.Ш. (Ташкент)

проф. Маматкулов Б.М. (Ташкент)

проф. Охунов А.О. (Ташкент)

проф. Парпиева Н.Н. (Ташкент)

проф. Рахимбаева Г.С. (Ташкент)

проф. Хамраев А.А. (Ташкент)

проф. Холматова Б.Т. (Ташкент)

проф. Шагазатова Б.Х. (Ташкент)

EDITORIAL BOARD

Editor in chief

prof. A.K. Shadmanov

Deputy Chief Editor

prof. O.R. Teshaev

Responsible secretary

prof. F.Kh. Inoyatova

EDITORIAL TEAM

academician Alyavi A.L.

prof. Bilalov E.N.

prof. Gadaev A.G.

prof. Jae Wook Choi (Korea)

academician Karimov Sh.I.

prof. Silina T. (Ukraine)

academician Kurbanov R.D.

prof. Zueva L. (Russia)

prof. Metin Onerc (Turkey)

prof. Mee Yeun (Korea)

prof. Najmutdinova D.K.

assoc. Rakhmatullin A.R. (Russia)

prof. Salomova F.I.

prof. Treskatch S. (Germany)

prof. Shaykhova G.I.

EDITORIAL COUNCIL

DSc. Abdullaeva R.M.

prof. Akilov F.O. (Tashkent)

prof. Allaeva M.D. (Tashkent)

prof. Khamdamov B.Z. (Bukhara)

prof. Iriskulov B.U. (Tashkent)

prof. Karimov M.Sh. (Tashkent)

prof. Mamatkulov B.M. (Tashkent)

prof. Okhunov A.A. (Tashkent)

prof. Parpieva N.N. (Tashkent)

prof. Rakhimbaeva G.S. (Tashkent)

prof. Khamraev A.A. (Tashkent)

prof. Kholmatova B.T. (Tashkent)

prof. Shagazatova B.X. (Tashkent)

*Journal edited and printed in the computer of Tashkent
Medical Academy editorial department*

Editorial board of Tashkent Medical Academy

Head of the department: M.N. Aslonov

Russian language editor: O.A. Kozlova

Uzbek language editor: M.G. Fayzieva

English language editor: A.X. Juraev

Corrector: Z.T. Alyusheva

Organizer: Tashkent Medical Academy

*Publication registered in editorial and information
department of Tashkent city*

Registered certificate 02-00128

*Journal approved and numbered under the order 201/3 from 30 of
December 2013 in Medical Sciences department of SUPREME ATTESTATION*

COMMISSION

COMPLETED MANUSCRIPTS PLEASE SEND following address:

*2-Farobiy street, 4 floor room 444. Administration building of TMA.
Tashkent. 100109, Toshkent, ul. Farobi, 2, TMA bosh o'quv binosi, 4-qavat,
444-xona.*

Contact number: 71- 214 90 64

e-mail: rio-tma@mail.ru. rio@tma.uz

Format 60x84 1/8. Usl. printer. l. 9.75.

Listening means «Cambria».

Circulation 150.

Negotiable price

Printed in TMA editorial and publisher department risograph

2 Farobiy street, Tashkent, 100109.

Ayollarning sog'lig'iga ijobiy ta'sir qiluvchi fizik mashqlar va massajlarni tavsiya qilish.

Xulosa. Sanoat korxonalarida ishlovchi ayollar ko'plab zararli omillarga duch kelishlari sababli ularning reproduktiv salomatligi xavf ostida bo'ladi. Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, ish joyidagi muhitni yaxshilash, muntazam tibbiy ko'rik o'tkazish va sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish ayollar salomatligini yaxshilashga yordam beradi.

Sanoat korxonalarida ishlovchi ayollarning reproduktiv salomatligini saqlash uchun davlat, ish beruvchilar va tibbiyot muassasalari birgalikda harakat qilishi zarur. Ish sharoitlarini yaxshilash va sog'liqni saqlash choralari ko'rish orqali ayollarning nafaqat salomatligi, balki ularning farzand ko'rish imkoniyatlari va hayot sifati ham oshirilishi mumkin.

ANAMNEZIDA OG'IR PREEKLAMPSIYA VA PIYELONEFRIT O'TKAZGANAYOLLARDAHOMILADORLIK ASORATLARINI OLISHNI OPTIMALLASHTIRISH

Saporbayeva I.R., Babadjanova G.S.

Toshkent tibbiyot akademiyasi

Preeklampsiya zamonaviy akusherlikning eng dolzarb muammolaridan biri bo'lib, u ishonchli erta bashorat qilish va diagn ostik belgilarga, samarali profilaktika va davolash choralarga ega emas. Ushbu kasallik onalar va perinatal o'limning asosiy sababi bo'lib, 12,1- 23,2% ni tashkil qiladi.

Homiladorlik davrida og'ir PE ning rivojlanishi jiddiy asoratlarga olib keladi va keyingi homiladorlik davrida uning takrorlanishiga olib kelishi mumkin. Shu sababli, homiladorlikdanoldingi davrda keyingi homiladorlikda PE ning takrorlanishining oldini olish dolzarb muammodir.LPM

Tadqiqot maqsadi: Klinik va laborator tekshiruvlar natijalaridanfoydalanish orqali anamnezida piyelonefrit va og'ir PE ni boshdan kechirgan ayollarda homiladorlik asoratlarini oldini olish taktikasini optimallashtirish va pregravidar tayyorlov samaradorligini aniqlash

Tadqiqot materiali va usullari: Og'ir PE bilan og'irigan ayollarning 110 ta tug'ruq tarixi xavf omillarini aniqlash uchun retrospektiv tarzda ko'rib chiqildi. Og'ir preeklampsiya bilan og'irigan 110 ta tug'ruqdan keyingi ayollar prospektiv tekshiruvdan o'tkazildi va ular 2 guruhga bo'lindi:1-guruh: Homiladorlik davrida rivojlangan buyrak kasalligi bo'lgan 65 nafar ayollar 2-guruh: surunkali buyrak patologiyasi bo'lgan 45 nafar ayollar,3-nazorat guruhi (n=40) amaliy sog'lom homilador ayollar.

Ilmiyishnatijalari: Anamnezida og'ir PE va piyelinefrit o'tkazganva pregravidar tayyorgarlik o'tkazilmaganayollardakeyingi homiladorlikdavrida klinik laborator natijalarga ko'ra gemostazsistemasida salbiy o'zgarishlar kuzatilib,trombotsitlar agregatsiyasi oshdi, qon ivish vaqti qisqardi, protrombin indeksi pasayishivafibrinogen oshishi,trombin vaqti qisqarishi,biokimyoviy qon tahlil natijalariga ko'ra ishqoriy fosfotaza konsentratsiyasi va jigar transaminazalari oshishi kabi o'zgarishlar yuzaga keldi.

Anamnezida og'ir preeklampsiya va piyelinefrit o'tkazganayollardakeyingi homiladorlikdavrida homiladorlik asoratlari kelib chiqishiga xavf soluvchi omillar mos ravishda 1- va 2- guruhlarda quyidagicha aniqlandi: surunkali tonzillit 6 va 4 %,diffuz buqoq 3va 2%,NSD kardiologik turi,1,5 va 4%,surunkali piyelonefrit 2-guruhda 17 %,simptomsiz bakteriuriya 12%,yagona buyrak 4%,qandli diabet II turi ikkala guruhda 2 % holatda,semizlik11 va 9%,surunkali gipertenziya 5 va 2%,ko'p homilalik 6 va 4% holatda uchradi.

Homilador ayollar pariteti tahlili shuni ko'rsatdiki, I guruhdagi 16 nafar (25%) birinchi marta homilador bo'lganlar va 49 nafari (75%) takroriy homiladorlik kuzatildi. II guruhdagilar 14nafari (31%) birinchi marta homilador bo'lganlar va takroriy homiladorlik 31 nafari (69%) bo'lgan. Shunga mos ravishda nazorat guruhida bu ko'rsatgichlar 12 va 18 nafarni (40,60%) tashkil qildi.

Ayollarning irsiyatga moyil kasalliklari tahlili shuni ko'rsatdiki, qandli diabetasosiy guruhdagi ayollarning 4 (6%) nafar ota- onasida, 2-guruhdagilarda esa 3 (7%) nafari, nazorat guruhidagilarning 1 (3%)nafari aniqlandi.Gipertoniya kasalligi birinchi, ikkinchi va uchinchi guruhlarda mos ravishda 3(5%), 2(4%), 1(3%) nafarni tashkil qildi. Yuqorida keltirilgan irsiyatga moyil kasalliklar deb topilgan holatlarni umuman inkor qilgan ayollar ham bo'lib, bu ko'rsatgichlar birinchi guruhda 10(15%), taqqoslama guruhda 12(27%), nazorat guruhida 16(53%) ayolni tashkil qildi.

Xulosa: Anamnezida og'ir preeklampsiya va piyelonefrit o'tkazgan ayollarda klinik laborator tekshiruvlar asosida aniqlangam buyrak patologiyasi bo'yicha o'z vaqtida o'tkazilgan yallig'lanishga qarshi davo,immunitetni qo'llab quvvatlovchipregravidartayyorgarlikko'rishkelgusidagihomiladorlikbilanbog'liqbo'lgan asoratlarni 4.8 marta kamayishiga olib keladi.

KLINIK, IMMUNOLOGIK VA ULTRASONOGRAFIK PREDIKTORLAR ASOSIDA BACHON CHANDIQLARI HOLATINI BAHOLASH

Magzumova N.M., Musaxodjayeva D.A., Soatova N.A.

Toshkent tibbiyot akademiyasi

Dolzarbligi. Bachadonida operatsiya qilingan ayollar sonining ko'payishi, shuningdek, bachadonda rekonstruktiv va organlarni saqlab qolish operatsiyalari o'tkazilishi zamonaviy akusherlikda yangi yo'nalishni - bachadon operatsiyasi bo'lgan ayollarda homiladorlik va tug'ishni boshqarishni yaratadi. Hozirgi vaqtda sezaryen 15-20% hollarda amalga oshiriladi,

Nabiyeva D.A., Akramova N.T. STUDY OF F2 G20210A POLYMORPHISM IN PATIENTS WITH GOUT	145
Sirojiddinov Sardoriddin., Kalash Dwivedi. ASSESSMENT OF RISK FACTORS IN PATIENTS WITH INTERNAL CAROTID ARTERY STENOSIS INTRODUCTION	146
III-SEKSIYA. ONALIK VA BOLALIKNI MUHOFAZA QILISH	147
Abdushukurova M.O., Abdurazakova M.D. SEMIZLIK MAVJUD AYOLLARDA DINOPROSTON BILAN O'TKAZILGAN TUG'RUQ INDUKSIYASINING SAMARADORLIGINI BAXOLASH	147
Abdurahmanova G.A. QALQONSIMON BEZ DISFUNKSIYASINING MUDDATDAN OLDINGI TUG'RUQGA TA'SIRI	147
Irnazarova D.X. BACHADON MIOMASINING RIVOJLANISHIDA ESTROGEN GEN RETSEPTORLARI POLIMORFIZMINING ROLI	148
Olimova K.J., Shukurov F.I. EXODOPPLEROMETRIK TADQIQOT USULINING «PUCH» FOLLIKULA SINDROMINI TASHXISLASHDAGI AHAMIYATI	149
Abdurazakova M.D., Abdurahmonova G.A. QALQONSIMON BEZ FUNKSIYASI BUZILISHINING HOMILADORLIK VA TUG'RUQ NATIJALARIGA TA'SIRINI O'RGANISH	149
Aymuratova G.R. TIZIMLI QIZIL BO'RICHA KASALLIGINING HOMILADORLIK DAVRIDA O'ZIGA XOS KECHISHI XUSUSIYATLARI VA DAVOSI	150
Saparbayerova Sh., Sattarova K.N. BACHADON MIOMALARI: ORGAN SAQLOVCHI OPERATSIYALAR	151
Shaymurodova M.U., Kamilova I.A. BACHADON CHANDIG'I BO'LGAN AYOLLARDA PLASENTA O'SIB KIRISHINING KLINIK-MORFOLOGIK XUSUSIYATLARI	151
Baxtiyorova G.Sh., Qoriyev S.A. ONALIK VA BOLALIKNI KOMPLEKS IJTIMOY MUHOFAZA QILISH MODELINI YARATISH ZARURATI: TAHLIL VA TAKLIFLAR	152
Egamova S.N. BILIAR SLADJ BO'LGAN HOMILADORLARDA BACHON PLASENTAR QON OQIMI HOLATINI BAHOLASH VA YAXSHILASH	152
Alimova M.M., Rahimova M.U. HOMILADORLIK DAVRIDA ONA VA HOMILANING SALOMATLIGINI MUHOFAZA QILISHNING ZAMONAVIY USULLARI	153
Abdulkarimovna S.M., Isaqova Sh.S. HOMILADORLIK DAVRIDA PRENATAL PARVARISH VA ONANING SALOMATLIGI	154
Erkaboyev Q.I., Ro'zimova F.SH. HOMILADORLIKNING 1 TUR QANDLI DIABETDAGI MIKROVASKULYAR ASORATLARGA TA'SIRI	155
Inadullayeva D.Q. PREEKLAMPSIYA XAVF OMILLARINI BAHOLASH	155
Kurbanova S.I., Babadjanova G.S. BACHADON MIOMASI BO'LGAN PERIMENOPAUZA DAVRIDAGI AYOLLARNI DAVOLASH USULLARINI TANLASHDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR	156
Ibrohimova D.I., G'ulommahmudova D.V., G'ulomova Sh.X. MENSTRUAL SIKL KECHISHI VAKASALLIKLARGA OLIB KELUVCHI OMILLAR: KLINIK VA NAZARIY YONDASHUV	157
Akramova M.B., Oyidinova M.O., Mamasoliyev A.U., Aripova N.N. ONALIK VA BOLALIKNI MUHOFAZA QILISH	157
Nabiyeva R.M., Ataxodjayeva F.A. METABOLIK SINDROMLI AYOLLARDA ODATLANGAN HOMILA TUSHISHI RIVOJIDA OKSIDATIV STRESS VA YALLIG'LANISH MARKERLARINING AHAMIYATI	158
Abduraxmonova M.O. POLIKISTIK TUXUMDON SINDROMI	158
Abdurahimov B.A., Rayimova D.O. SANOAT KORXONALARIDA FAOLIYAT YURITUVCHI AYOLLARNING REPRODUKTIV SALOMATLIGI VA UNI YAXSHILASH YO'LLARI	159
Saporbayerova I.R., Babadjanova G.S. ANAMNEZIDA OG'IR PREEKLAMPSIYA VA PIYELONEFRIT O'TKAZGANAYOLLARDAHOMILADORLIK ASORATLARINI OLISHNI OPTIMALLASHTIRISH	160
Magzumova N.M., Musaxodjayeva D.A., Soatova N.A. KLINIK, IMMUNOLOGIK VA ULTRASONOGRAFIK PREDIKTORLAR ASOSIDA BACHON CHANDIQLARI HOLATINI BAHOLASH	160
Samatova S.H. ONALAR O'LIMINING ASOSIY SABABLARI, XAVF OMILLARI VA PROFILAKTIKASI (SIRDARYO MISOLIDA)	161
Tilavova G.Y., Abdurazakova M.D. BACHADON BO'YNI YETISHMOVCHILIGI MAVJUD AYOLLARDA SERKLAJ AMALIYOTINING AFZALLIK VA KAMCHILIKLARI	162
Tilavova G.Y., Abdurazakova M.D. BACHADON BO'YNI YETISHMOVCHILIGIDA HOMILADORLIK KECHISHI XUSUSIYATLARINING PROGNOZIK MEZONLARI	162
Yaqubova M.D. Muminova Z.A. ERTA REPRODUKTIV YO'QOTISHLARGA OLIB KELUVCHI OMILLAR TAQQOSLAMA TAHLILI	163
Zayniddinova S.SH., Davletova D.M. TUXUMDON ZAXIRASI KAMAYGAN AYOLLARDAXAVF OMILLARINI ANIQLASH VA BOSHQARISH ALGORITMINI ISHLAB CHIQUV	164